

v aktivním poměru vojenském, vůbec neřešil otázku, byla-li smrt jeho v příčinné souvislosti s konáním služby vojenské. Poněvadž zemřelému manželů st-lky byla udělena dovolená, omezená časově určitými kalendářními dny, tedy jen dočasná dovolená, nekončila jeho vojenská služba nástupem udělené mu dovolené, t. j. dne 20. září 1918, nýbrž jeho aktivní vojenský poměr trval dále i po tomto dnu. Názor žal. úřadu, že tímto dnem vojenská služba jeho fakticky končila, je proto právně mylný, neboť odporuje právnímu řádu platnému v rozhodné době. Skutečnost, zda manžel st-lčin po uplynutí udělené mu dočasné dovolené službu vojenskou fakticky nastoupil, jest pro dnešní spor bez právního významu, neboť v příslušných vojenských předpisech není obsaženo ustanovení, podle něhož by aktivní poměr vojenské osoby, již byla udělena dočasná dovolená, která však po jejím uplynutí ve vojenské službě skutečně již nepokračovala, končil v takovém případě dnem odchodu na dovolenou, jak se žal. úřad mylně domnívá.

Č. 11.777.

Váleční poškození: * Dobrá víra ve smyslu § 31 odst. 3 zák. č. 133/30 Sb. není dána, když důchodce nesplnil ohlašovací povinnost, uloženou mu §em 31 odst. 2 zák. č. 142/20 Sb. ve znění zák. č. 39/22 Sb. a zák. č. 133/30 Sb.

(Nález ze dne 5. března 1935 č. 12.810/35.)

Prejudikatura: srov. Boh. A 10.009/32.

Věc: Marie Š. v B. (adv. Dr. Jindř. Lebeda z Liberce) proti ministerstvu sociální péče (odb. r. Dr. Vojt. Elsnic) o náhradu přeplatku vdovského důchodu.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: Zem. úřad pro válečné poškození v Brně přiznal výměrem z 11. července 1932 st-lce za dobu od 1. ledna do 31. července 1931 vdovský důchod ročních Kč 600.—, drahotní přírážku ročních Kč 300.—, úhrnem požitky roční Kč 900.—. Zároveň vyslovil, že je povinna vrátiti částku 3467 Kč 50 h jako přeběrek vzniklý za dobu od 1. ledna 1924 do 31. ledna 1927 a že celého přiznaného důchodu bude použito k úhradě tohoto přeběrku. Dodáno bylo, že výhoda stanovená odstavcem 3 § 31 zák. č. 133/1930 Sb. na st-lku se nevztahuje, poněvadž při svém příjmu za léta 1924 až 1926, který byl mimo to uváděn ve výměrech o dani z příjmu, musela si býti vědoma, že po uvedení do doby neměla nároku na vdovský důchod, takže nelze míti za to, že pobírala od 1. ledna 1924 do 31. ledna 1927 důchod v dobré víře.

Dalším výměrem z téhož dne byly st-lce přiznány od 1. srpna 1931 požitky roční úhrnnou částkou 1.710 Kč, a bylo vysloveno, že doplatek za dobu od 1. ledna 1931 do 31. července 1932 v částce Kč 2.235 bude sražen k částečné úhradě přeběrku shora uvedeného, a že zbytek tohoto

přeběrku 1.232 Kč 50 h bude uhražován od 1. srpna 1932 celým přiznaným důchodem.

Stížnost, kterou podala st-lka na výměr zem. úřadu pro válečné poškozence v Brně z 11. července 1932, pokud jím byl jí předepsán k náhradě přeplatek za dobu od 1. ledna 1924 do 31. ledna 1927 v částce 3.467 Kč 50 h, zamítl žal. úřad a potvrdil tento výměr v tomto rozsahu.

K odůvodnění bylo uvedeno toto: »Vzhledem k výši příjmů v jednotlivých směrodatných letech 1923 a 1924 po Kč 14.000, 1925 Kč 15.000 mohla si býti jmenovaná beze zvláštních bližších znalostí vědoma, že nárok na důchod vzhledem k překročení hranice důchodové jí nepřísluší. Proto v tom, že neohlásila včas příslušných změn, majících vliv na důchod vdovský, lze spatřovati úmysl, domoci se důchodu jí nepřislušejícího. Zem. úřad tedy správně podle ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zák. o požitcích válečných poškozenců ve znění zák. č. 133/1930 Sb. a podle prov. nař. č. 87/1932 Sb. předepsal přeplatek k náhradě.«

Ve stížnosti na toto rozhodnutí podané uvádí st-lka, že je obchodnicí bez předchozího vzdělání a že následkem svého povolání neměla možnosti opatřiti si znalost příslušných předpisů zákonných. Tvrdí, že byla v dobré víře, že důchod byl jí přiznáván na základě příjmu zjištěného každého roku berní správou. Musila se starati o několik nezaopatřených dětí, což znamenalo zvýšení přípustné hranice příjmové. Nejde o žádný z případů, kdy podle výnosu min. soc. péče, jímž byl pojem dobré víry zevrubně určen, nelze předpokládati, že zaopatřovací požitky byly v dobré víře přijaty. Vychází-li nař. rozhodnutí z předpokladu, že st-lka jednala ve zlém úmyslu, pak opírá se o ničím neodůvodněnou domněnku a je vadné i proto, že st-lce nebyla sdělena výše hranice příjmů, při jejímž dosažení pozbyla nároku na důchod.

Namítá tedy st-lka především, že není povinna vrátiti přeplatek zaopatřovacích požitků, které jí byly vyplaceny na základě zák. o válečných poškozencích, poněvadž nejednala ve zlém úmyslu, nýbrž v dobré víře.

Ve 3. odst. § 31 tohoto zák. ve znění zák. ze 17. září 1930 č. 133 Sb. se stanoví, že byly-li zaopatřovací požitky přiznány neb likvidovány neprávem nebo částkou vyšší, smí se od příjemce požadovati vrácení částky, kterou přijal v dobré víře, pokud se týče přeplatek takto vzniklý sraziti z požitků nejvýše za uplynulou dobu tří let od splatnosti požitků. Z ustanovení toho vyplývá a contrario, že nebyl-li příjemce zaopatřovacích požitků přeplacených, resp. neprávem vyplacených v dobré víře, že lze požadovati jejich vrácení beze všeho časového omezení. Zákon nestanoví pojmu dobré víry. Činí tak vl. nař. ze 3. června 1932 č. 87 Sb., jímž byla některá ustanovení vl. nař. ze 7. prosince 1922 č. 363 Sb. provádějícího zák. o požitcích válečných poškozenců pozměněna, po případě doplněna. K výkladu § 31 zák. zařazuje se tam ustanovení, že přijetí důchodu v dobré víře možno předpokládati, jestliže důchodce nedomohl se výplaty důchodu úmyslným zatajením nebo úmyslným předstíráním skutečností, rozhodných pro nárok na důchod.

Žal. úřad usuzuje na nedostatek dobré víry z toho, že st-lka neoznámila, že její roční příjem překročil hranici stanovenou v § 2 zák. o válečných poškozencích pro nárok na požitky podle tohoto zákona.

Podle 2. odst. § 31 tohoto zák. jsou důchodcové povinni oznámiti ihned Zem. úřadu pro péči o váleč. poškozence každou změnu ve svých poměrech, jež se dotýká podmínek, za nichž důchod byl přiznán a vyměřen, a ručí za škodu vzniklou opomenutím této povinnosti. Poněvadž výše ročního příjmu válečného poškozence jest podle I. hlavy cit. zák. rozhodná jak pro nárok na důchod, tak i pro výši důchodu, jest samozřejmě, že výše ročních příjmů jest takovou podmínkou, jakou má na mysli cit. předpis § 31 a že jest proto důchodce povinen, zpraviti Zem. úřad pro vál. poškozence o svých příjmech, aby mohl o otázce přiznání důchodu, resp. o stanovení jeho výše rozhodnouti. Neučinil-li důchodce zadost této své povinnosti, ručí za škodu tím způsobenou, tudíž musí vrátiti to, co následkem tohoto opomenutí neprávem přijal.

Dobrá víra ve smyslu 3. odst. § 31 zák. č. 133/30 Sb. předpokládá, že příjemce nemá na nesprávném přiznání neb likvidování zaopatřovacích požitků žádné viny, že tedy v případech, kde jest mu uložena povinnost oznamovací, jí řádně vyhověl.

Správnosti tohoto názoru nasvědčuje i důvodová zpráva k vládnímu návrhu tohoto zák. (č. tisku 233/1930), která k 3. odst. § 31 připomíná, že toto ustanovení řeší otázku náhrady neprávem vyplacených důchodů shodně s ustanoveními § 9 zák. č. 287/1924 Sb., kterým se částečně mění některé předpisy o odpočivných a zaopatřovacích požitcích civilních, státních a některých jiných veřejných zaměstnanců a pozůstalých po těchto zaměstnancích, a § 26 zák. č. 288/1924 Sb., kterým se mění některé předpisy o zaopatřovacích požitcích vojenských osob a pozůstalých po nich. Důvodová zpráva k zmíněnému § 9 zák. č. 287/24 Sb. (č. tisku 5010/24) výslovně praví, že »omezení státní správy žádati náhradu za ne více než uplynulá 3 léta týče se jen případů, kde poživatel přijal částku vyšší neb nesprávně přiznanou neb likvidovanou v dobré víře, a není tu tedy časového omezení, neměl-li příjemce dobré víry. Tento blahovolný zřetel jest však nemístný tam, kde přiznání neb další výplata požitků závisí na tom, splnil-li oprávněný svoji povinnost ohlásiti okolnosti podmiňující jeho nárok, jak tomu jest u drahotných požitků. Tam nutno zachovati dosavadní pravidla, že se neprávem přijatý požitek sráží vždy za celou uplynulou dobu, neboť by jinak blahovolné ustanovení vpředu zmíněné svádělo k zanedbávání ohlašovací povinnosti a tím vedlo k přeplatkům a často k svízelnému řízení správnímu...« A dále se praví: »Důvody směrodatné pro zavedení těchto ustanovení neomezují se jen na odpočivné a zaopatřovací požitky plynoucí ze zásad tohoto zákona, nýbrž jsou rázu všeobecného. Jest proto žádoucí..., aby stát mohl žádati vždy náhradu toho, co neprávem přiznáno nebo k výplatě poukázáno a aby tím byl chráněn proti škodě, která by mu vznikla omylem jeho zaměstnanců, po případě i zlou vůlí nejen příjemců samotných, nýbrž i zaměstnanců státních.«

Upravuje-li ustanovení 3. odst. § 31 zák. č. 133/30 Sb. otázku náhrady neprávem vyplacených důchodů shodně s ustanoveními § 9 zák. č. 287/1924 Sb., pak ovšem pro výklad pojmu dobré víry po rozumu 3. odst. § 31 zák. č. 133/30 Sb. přichází v úvahu připomínky důvodové zprávy k § 9 zák. č. 287/1924 Sb.

Že st-lka neoznámila změnu ve výši svých příjmů Zem. úřadu pro péči o vál. poškozence jest nesporno. Nesplnila-li povinnost jí zákonem uloženou, přivodila vlastním zaviněním, že jí byl vyplácen důchod podle zákona o válečných poškozencích, ačkoli neměla na něj nároku. Nelze tudíž u ní mluvit o dobré víře při přijímání důchodu. Tvrzení, že opomenula učiniti oznámení o změně svých příjmů z neznalosti zák., je bez významu, poněvadž podle § 2 o. z. o. neznalost zák. neomlouvá. Bezdůvodná je výtká, že st-lce nebyla oznámena výše hranice ročního příjmu, jejímž dosažením přestal pro ni nárok na zaopatřovací požitky podle zák. o vál. poškozencích, neboť není předpisu, který by úřadu takovou povinnost ukládal.

Č. 11.778.

Železniční právo. — Řízení správní: I. * Z ustanovení § 10 lit. c) žel. zák. koncesního (min. nař. č. 238/1854 ř. z.) vzniká pro železniční podnik povinnost zříditi za cestu železnicí porušenou náhradní cestu rovnocennou, nikoliv však cestu prostou závad, jež v dosavadní cestě se vyskytovaly. — II. Legitimace obce v řízení o úpravu komunikací přes dráhu?

(Nález ze dne 6. března 1935 č. 12.778/35.)

Prejudikatura: ad II. Boh. A 6837/27.

Věc: Obec S. (adv. Dr. Artur Wohrizek z Čes. Těšína) proti ministerstvu železnic o přejezd přes dráhu.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: Dne 7. listopadu 1930 konala se politická pochůzka a vyvlastňovací řízení o projektu na rozšíření stanice Český Těšín. Podle protokolu, o této politické pochůzce sepsaném, vzneseny byly mimo jiné proti zamýšleným úpravám námitky se strany zástupců obce S. Námitky ty týkaly se dvou bodů: a) Především žádali zástupcové obce S., aby dosavadní úroňový přejezd v km 317.900 dráhy byl nahrazen nadjezdem a aby dotyčná cesta byla rozšířena, a to proto, že podle projektu má k dosavadním třem kolejím na přejezdu přistoupiti čtvrtá kolej. Frekvence přes přejezd je značná, neboť používají ho školáci k návštěvě školy čtyřikrát denně, většina rolníků musí přes přejezd se svými povozky na polní práce a kromě toho používá přejezdu značné množství dělnictva. Tím, že přibude k dosavadním třem kolejím ještě čtvrtá, zhorší se na přejezdu poměry, které již dnes byly velmi nepříznivé, ježto pro dopravu vlakovou byly závory často až 1 hodinu uzavřeny. b) Dále žádali zástupci obce S., aby byl znovuzřízen v km 318.104 úroňový přejezd se závory, který byl zrušen v roce 1930 na podkladě rozhodnutí býv. min. žel. ve Vídni z 2. července 1914. Avšak zrušení bylo uskutečněno, aniž bylo provedeno úřední jednání a aniž byla splněna podmínka cit. rozhodnutí min. žel., že totiž bude opatřeno náhradní spojení.

Proti těmto námitkám zástupců obce podotkli zástupcové projektu, že novou úpravou kolejí se poměry na přejezdu v km 317.900 nezhorší, že